

Prokon Wind Energy Finland Oy

Pitkätatu 34 B
65100 Vaasa

Lausunto Siikalatvan Taikkonevan tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnista (Korkattivuori FI1100002, SAC)

HANKKEESTA VASTAAVA

PROKON Wind Energy Finland Oy

ASIAN VIREILLE TULO

Taikkonevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa 24.4.2023 (POPELY/482/2022) yhteysviranomaisen totesi, että luonnonsuojelulain 65§:n mukainen Natura-arviointi tulee tehdä arviointisuunnitelman mukaisesti Natura-alueelle Haapaveden lintuvedet ja suot. Natura-arviointi on tullut vireille Taikkonevan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen liitteenä 16.2.2024.

HANKE JA SEN SIOITTUMINEN SUHTEESSA NATURA-ALUEESEEN

PROKON Wind Energy Finland Oy suunnittelee Siikalatvan kunnan alueelle Taikkonevan tuulivoimahanketta.

Hankkeeseen kuuluu tuulivoima-alue sekä sähkönsiirtoreitti SVEA. Tuulivoimahankkeen vaihtoehto VE 1 sisältää 41 tuulivoimalaa ja vaihtoehto VE 2 sisältää 29 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m. Etäisyys suunnitellun tuulivoima-alueen rajasta Korkattivuori Natura-alueelle on noin 16 km. Suunniteltu ulkoinen sähkönsiirtoreitti SVEA sijoittuu Natura-arvioinnin mukaan 190 m etäisyydelle Natura-alueesta. Voimajohto toteutetaan Korkattivuori-Natura-alueen kohdalla ilmajohtona.

NATURA 2000 TIETOLOMAKKEEN TIEDOT EU:N NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVASTA ALUEESTA

Natura-tietolomakkeen (201812) mukaan Korkattivuoren Natura-alueen pinta-ala on 30 ha. Korkattivuori on Pohjanmaan oloissa poikkeuksellisen komea ja korkea kalliovuori, jolla on lähes luonnontilaista metsää. Alueella kulkee luontopolku.

Suojelun perusteina olevat luontotyytit (Tietolomakkeen taulukko 3.1).

Koodi	Nimi	Pinta-ala (ha)	Edustavuus
8820	Silikaattikalliot	3	C, merkittävä
9010	Luonnonmetsät	24	C, merkittävä

Tietolomakkeen taulukossa 3.2. ei ole esitetty suojeluperusteena olevia luontodirektiivin liitteen II mukaisia lajeja. Muita tärkeitä kasvi- ja eläinlajeja (Tietolomakkeen taulukko 3.3). ei ole esitetty.

Suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostona. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita: alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

Natura-alueen uhkatekijänä on Natura-lomakkeessa mainittu D01.01 (polut, urat, pyörä- ja metsäautotiet).

Natura-alueen suojelu toteutetaan vanhojen metsien suojelualueena.

NATURA-ARVIOINTI

Aineisto ja menetelmät

Natura-arviointi on Natura-arvioinnin mukaan laadittu asiantuntija-arviona olemassa olevan aineiston eli Natura-tietolomakkeen tietojen ja valtion suojelualueiden biotooppikuviotietojen sekä Taikkonevan tuulivoimahankkeen luontoselvitysten pohjalta. Arvioinnin on tehnyt Finnish Consulting Group Oy:stä FM biologi Aino Peltola.

Natura-arvioinnin pohjana on käytetty Natura-tietolomakkeen ja valtion suojelualueiden biotooppikuvioiden aineistoa.

Vaikutusmekanismit Natura-arvioinnin mukaan

Tuulivoimapuisto

Tuulivoimapuiston suoriin rakennusaikaisiin vaikutuksiin kuuluvat Natura-arvioinnin mukaan kasvillisuuden poisto rakentamisalueilta sekä reunavaikutukset. Rakennustöiden suora vaikutus rajoittuu rakennettaville alueille ja niiden välittömään lähiympäristöön, joten rakennettavilla tuulivoimaloilla ja teillä ei ole suoraa pinta-alavaikutusta Natura-alueen luontotyyppeihin ja siten niille ominaiseen kasvilajistoon. Rakennettavilla tuulivoimaloilla ja teillä voi olla välillisiä vaikutuksia luontotyyppeihin ja niille ominaiseen kasvilajistoon hydrologisten muutosten vuoksi, mikäli rakenteet sijoittuvat Natura-alueelle tai sen läheisyyteen.

Sähkönsiirto

Natura-arvioinnin mukaan voimajohtorakentamisessa tyypillisiä luontovaikutuksia ovat luontotyyppien ominaispiirteiden muutokset leventyvän johtoalueen ja/tai uuden maastokäytävän puuston raivauksen, sekä maaperän tiivistymisen myötä ja paikalliset kasvupaikkatyyppimenetykset pylväspaikoilla. Johtoaukeiden raivaaminen puustosta aiheuttaa reunavaikutusta etenkin puustoisille luontotyypeille. Fennoskandian boreaalisissa kangasmetsissä reunavaikutus ulottuu Natura-arvioinnissa siteeratun tutkimusten mukaan alle 20 metristä enimmillään noin viiteenkymmeneen metriin metsäalueen reunasta.

Hankkeen vaikutukset Natura-arvioinnin mukaan

Vaikutukset suojelunperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyyppeihin

Silikaattikalliot

Natura-arvioinnin mukaan on Natura-lomakkeessa ja biotooppikuvioissa on eroavaisuuksia silikaattikallioiden hehtaarimäärän osalta. Natura-lomakkeessa esitetään luontotyyppin pinta-alaksi 3 ha, biotooppikuvioissa noin 10,7 ha. Natura-arvioinnin mukaan 10,7 ha vaikuttaa ilmakuvatarkastelun perusteella todenmukaisemmalta. Mikäli silikaattikallioiden pinta-ala on 10,7 ha ja se esiintyisi alueen itäisimpään nurkkaan, matka luontotyyppiltä voimajohdolle olisi noin 190 m. Natura-arvioinnin mukaan suunnitellusta voimajohdosta ei syntyisi vaikutuksia luontotyyppiin. Uusi voimajohto on suunniteltu sijoitettavaksi olemassa olevan voimajohdon viereen johtoaukean oikealle puolelle, joten uutta

reunavaikutusta ei synny. Pintavesivaikutuksia ei synny maaston viettosuunnan vuoksi.

Boreaaliset luonnonmetsät

Natura-arvioinnin mukaan on Natura-lomakkeessa ja biotooppikuvioissa on eroavaisuuksia boreaalisten luonnonmetsien hehtaarimäärän osalta. Natura-lomakkeessa esitetään pinta-alaksi 24 ha, biotooppikuviotiedoissa boreaalista luonnonmetsää on 12,9 ha. Natura-alueen länsiosasta ei ole biotooppitietoa saatavilla, mutta alue näyttää ilmakuvassa metsäiseltä. Natura-alueen eteläisimmät osat ovat noin 190 metrin etäisyydellä ja biotooppikuvioiden mukainen luonnonmetsä on lähimmillään noin 530 metrin etäisyydellä voimajohdosta. Uusi voimajohto on suunniteltu sijoitettavaksi olemassa olevan voimajohdon viereen johtoaukean oikealle puolelle, joten uutta reunavaikutusta ei synny. Pintavesivaikutuksia ei synny maaston viettosuunnan vuoksi.

Suojelunperusteena olevien luontotyyppien ominainen lajisto ja muut tärkeät kasvi- tai eläinlajit

Natura-arvioinnissa ei arvioida esiintyvän Korkattivuori Natura-alueella erityisiä lajeja, joiden kautta vaikutuksia suojeluperusteisiin voisi muodostua.

Yhteisvaikutukset Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan Korkattivuori -Natura-alueen välittömässä läheisyydessä ei ole muita tuulivoimahankkeita. Kivinevan hankealue rajautuu pohjoisessa Taikkonevan lounaisosaan. Matkaa Kivinevalle on noin 10,8 kilometriä. Leuvannevan on Taikkonevan itäpuolella noin 11,6 kilometrin etäisyydellä Natura-alueesta. Piipsannevan hankealue on Natura-alueen kaakkoispuolella noin 4,2 kilometriä Natura-alueelta. Piipsannevan itäpuolella sijaitsee Tuulikaarron hankealue noin 11,3 kilometriä Natura-alueesta. Peuranneva Natura-alueen pohjoispuolella sijaitsee noin 19 kilometrin etäisyydellä Natura-alueesta. Muut tuulivoimahankkeet ovat yli kymmenen kilometriä Natura-alueelta.

Natura-arvioinnin mukaan mahdollisia yhteisvaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin ei arvioida muodostuvan pitkän etäisyyden vuoksi.

Vaikutusten lieventämistoimet Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnissa ei ole esitetty tarvetta lieventäville toimenpiteille, sillä Natura-alueen suojeluperusteisiin ei arvioitu kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia.

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan millään hankevaihtoehdolla ei arvioida olevan vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ja sitä kautta Natura-alueen eheyteen. Hanke ei vaaranna juuri niitä luontoarvoja, joiden perusteella kyseinen alue on sisällytetty Suomen Natura 2000-verkostoon. Taikkonevan tuulivoimahankkeen ei myöskään yksin tai yhdessä muiden lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa arvioida merkittävästi heikentävän Natura-alueen ekologista rakennetta ja toiminnallista kokonaisuutta.

Epävarmuustekijät Natura-arvioinnin mukaan

Kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa epävarmuustekijöitä on Natura-arvioinnin mukaan melko vähän, sillä lähtötietojen ja maastoinventoinnin perusteella alueen luonnonarvojen sijoittuminen tunnetaan hyvin, eivätkä tuulivoiman vaikutukset lähtökohtaisesti ulotu kauas.

Vaikutusten seuranta

Natura-arvioinnissa ei ole tarkasteltu vaikutusten seurantaa.

Natura-arvioinnin johtopäätökset

Natura-arvioinnin mukaan Taikkonevan tuulivoimapuiston lähimmät voimalat sijoittuvat kaikissa hankevaihtoehdoissa vähintään 19 kilometrin etäisyydelle Korkattivuoren Natura-alueesta. Sähkönsiirto sijoittuu ilmajohtona lähimmillään noin 190 metrin ja maakaapelina noin 3,2 kilometrin etäisyydelle Natura-alueesta. Missään vaihtoehdossa hankkeella ei ole merkittäviä suoria tai välillisiä vaikutuksia alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin tai lajeihin. Suunniteltu tuulivoimahanke ei vaaranna lyhyellä tai pitkällä aikavälillä Natura-alueen koskemattomuutta. Tämän johdosta myöskään Natura-alueen tai Natura-alueverkoston eheydelle ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia.

ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO

ELY-keskuksen lausunto arvioinnin asianmukaisuudesta

Natura-arvioinnin tarkoituksena on luoda riittävä tiedollinen pohja hankkeen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointiin. Arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ja luonnonsuojelunlain (9/2023) 35 § 1 momentin mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 35 §:n 1 ja 2 momentissa (aiemmassa luonnonsuojelulaissa 65 §) tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden

suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon

Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevässä ohjeessa (Euroopan komissio, Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö 2019) todetaan asianmukaisesta arvioinnista seuraavaa: Tuomioistuimen mukaan asianmukaisen arvioinnin tulee sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (EUTI asia C-304/05, 69 kohta).

ELY-keskus katsoo, että Natura-arvioinnissa on tunnistettu Natura-alueen luontoarvot, ja arviointi on suoritettu sen suojelun perusteena oleville luontodirektiivin mukaisille luontotyypeille. Natura-arvioinnissa esitetyt kartat ovat selkeitä ja havainnollisia.

Arvioinnissa on tunnistettu suunnittelun voimajohdon rakentamisen vaikutusmekanismit luontotyypeihin. Vaikutusalueen laajuus on määritelty riittävällä tavalla. Lisäksi tuulivoima-alueiden rakentamisen vaikutusmekanismista on pitkä kappale yleistä tekstiä, jonka merkitys jää epäselväksi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tekstissä olisi pitänyt keskittyä juuri kyseessä olevaan Natura-alueeseen ja siihen kohdistuviin vaikutuksiin.

Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontotyyppien pinta-alatiedoissa on Natura-arvioinnin mukaan ollut eroavaisuuksia Natura-lomakkeiden ja biotooppitietojen välissä. ELY-keskus tuo esille, että Natura-luontotyytit silikaattikalliot ja boreaaliset luonnonmetsät ovat osassa biotooppikuvioissa päällekkäin, mikä on tarkastelussa jäänyt huomaamatta. Toisin kuin Natura-arvioinnissa esitetään, kattavat Metsähallituksen biotooppikuviot koko Natura-alueen. Natura-alueen itäosassa oleva kuvio on kuviotietojen mukaan louhikkoisen uudistuskypsän kuivahkon kankaan metsä. Kuviolle ei ole osoitettu Natura-luontotyyppiä. Epäselväksi jää, miksi Natura-arvioinnin tueksi ei ole käytetty biotooppikuvioiden lisäksi menetelmäkuvauksessa ja epävarmuustekijöiden tarkasteluosiossa mainittujen maastaselvitysten tietoja. Natura-arvioinnin epävarmuustekijöitä-osiossa väitetään, että "lähtötietojen ja maastoinventoinnin perusteella alueen luontoarvojen sijoittuminen tunnetaan hyvin".

Yhteisvaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu Taikkonevan ja muiden alueen tuulivoimapuistohankkeiden yhteisvaikutuksia Korkattivuori-Natura-alueeseen. ELY-keskus muistuttaa, että arvioinnissa tulee ottaa huomioon kaikenlaiset suunnitelmat tai hankkeet, jotka voivat yhdessä tarkasteltavien suunnitelmien tai hankkeiden kanssa aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavamaisen alueen tuulivoimahankkeiden sijaintien tarkastelun sijaan olisi tullut tarkastella erityisesti, onko Korkattivuori Natura-alueella tai

sen läheisyydessä sellaista maankäyttöä tai onko hyväksyttyjä tai ehdotettuja hankkeita tai suunnitelmia, joista voivat aiheutua kumulatiivisia vaikutuksia suunnitellun voimajohdon kanssa. Esim. Kivinevan tuulivoimapuistohankkeen sähkönsiirtoreitti SVE2 suunnitellaan YVA-ohjelman mukaan samalle reitille kuten Taikkonevan voimajohtoreitti SVEA. Muihin Korkattivuori Natura-alueeseen kohdistuviin vaikutuksiin, joita olisi tullut ELY-keskuksen näkemyksen mukaan huomioida yhteisvaikutusten arvioinnissa, kuuluvat alueen virkistyskäyttö ja metsätalous.

ELY-keskus huomauttaa, että johdannossa esitetään suunnitellun voimajohdon ja Natura-alueen väliseksi etäisyydeksi 400 m ja vaikutustenarviointi osiossa 190 m. Natura-arvioinnissa esitetyn suunnitelman eli kuvan 7 kartan mukaisesti etäisyys on 190 m.

ELY-keskuksen johtopäätökset Natura-alueelle aiheutuvista vaikutuksista

Edellä mainituista puutteista huolimatta ELY-keskus on pystynyt muodostamaan riittävän kuvan hankkeen vaikutuksista luontodirektiivin mukaisten suojeluperusteiden osalta. ELY-keskus yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn arvioon, että hankkeesta yksin tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa ei todennäköisesti aiheutuisi merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen perusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin *silikaattikalliot* ja *boreaaliset luonnonmetsät* tai Natura-alueen koskemattomuuteen.

ELY-keskus muistuttaa, että Natura-arvioinnissa käytettävien hankesuunnittelutietojen tulee olla ajantasaisia. Mikäli hankesuunnitelma muuttuu Natura-arvioinnin valmistumisen jälkeen niin että muutos vaikuttaa Natura-arvioinnissa käytettyihin perusteisiin, on Natura-arviointi päivitettävä ja pyydettyä siitä uusi lausunto.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Sähköisen allekirjoituksen hyväksyntä on asiakirjan lopussa. Asian on esitellyt ylitarkastaja Antje Neumann ja ratkaissut yksikön päällikkö Eero Melantie.

Tämä asiakirja POPELY/660/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/660/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Neumann Antje 15.07.2024 10:16

Ratkaisija Melantie Eero 15.07.2024 10:24